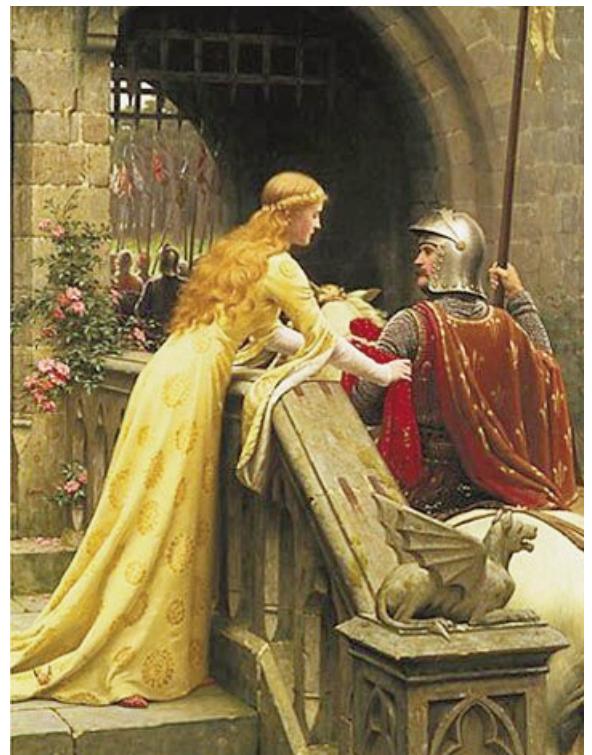

У СЛИЦИ И РЕЧИ

Средњовековна тврђава
недалеко од Сталаћа

СРЦЕ У ТЕЛУ СРБИЈЕ

Трагичан крај Тодора од Сталаћа и његове љубице Јелице описан је у народној песми „Смрт војводе Пријезде“.

Према Константину Филозофу,
Сталаћ је разорио турски султан Муса 1413.

Са овог места Тодор је одлучио да са Јелицом скочи у Јужну Мораву,
која је тада текла испод саме куле

Лепота у сред зеленила

Утврђени град Сталаћ подигнут је на огранку Мојсињске планине, 2,5 km јужно од састава Западне и Јужне Мораве. Сталаћ је имао стратешки значај, усмерен првенствено на контролу и одбрану прилаза српске средњовековне престонице.

Подигнут кад и Крушевач, осамдесетих година XIV века, први пут се помиње у равничарској повељи Кнеза Лазара 1377, потом 1395. у повељи кнегиње Милици манастиру Св. Пантелејмону у Светој Гори. Према Константину Филозофу, Сталаћ је разорио турски султан Муса 1413. у свом походу према Крушевцу. Велики град Сталаћ утврђен је масивним бедемом са ходном стазом, зупцима и стрелницама и монументалном четвороспратном донжон кулом, познатом под именом Тодорова кула. Она је штитила Мали град, најуже градско језгро, накнадно формирано преграђивањем јужног дела Великог града.

Трагичан крај Тодора од Сталаћа и његове љубице Јелице описан је у народној песми „Смрт војводе Пријезде“. Тодор је одлучио да са Јелицом скочи у Јужну Мораву, ко-

ме бедеме, размештене су зграде чија је намена била различита. Мали град заштићен је низим зидом и сувим ровом испред донжон куле. Комуникација између градова одвијала се кроз капију на коју је касније постављена рампа за покретан мост. Од 1971. до 1979. вршена су археолошка истраживања и конзервација затечених и откривених објеката. Покретан археолошки материјал као затворен наплац, значајан је за проучавање средњовековне материјалне кул-

туре. Сматра се да је кулу подигао кнез Лазар Хребељановић на остацима античког града, као и цркву у близини, од које је данас остало само звоно у црквеној порти на коме пише да је направљено 1384. године у Милану. Сама Тодорова кула се налази на обронцима Мојсињских планина, на којој се некад налазило 70 српских манастира и цркава.

Централно место у Малом граду заузима палата са тремом. На супротној страни од палате, уз са-

Сматра се да је кулу подигао кнез Лазар Хребељановић
на остацима античког града

Као какав стражар на моравском коридору

У оквиру обележавања празника Свете тројице, на остацима средњовековног Пријединог утврђења, обржава се културна манифестација

ја је тада текла испод саме куле, која не би пали у руке Турцима. Према легенди Турци су ушли у град пратећи гуске које су кроз скривени отвор на бедему око куле излазиле на Мораву. Путописци из XV века су забележили да је подно града у то доба било усидreno преко 100 шајки. Од куле је данас остало само један добро очувани зид.

Удружење „Тодор од Сталаћа“ најавило је обнову тврђаве у Сталаћу и комплекса Мојсињске свете горе, а почеле су и припреме за комплетну обнову средње-

Утврђење се налази недалеко од места
где се спајају две Мораве

Споменик културе свакако заслужује рестаурацију

У близини тврђаве, случајно је пронађена римска пећ из античког времена

вековног града Сталаћа, који је као бедем прилазу средњовековне престоници Крушевца подигнут на огранку Мојсињске планине, 2,5 километара јужно од Западне и Јужне Мораве.

„Стварни историјски догађај од пре шест векова је пример истинске велике и узвишене љубави између војводе Пријезде и његове верне љубице Јелице која је толико снажна да побеђује и највећа искушења и на крају све-

дови да је јача и од саме смрти. Приједина верна љуба, годспоља Јелица, веома је одана, лепа и брижна жена, добре душе и великог срца. Она је прави идеал Српкиње, поносне и патријархално васпитане жене“, наводи Удружење „Тодор од Сталаћа“ које се одужује војводи Пријезди, његовој верној Јелици и Сталаћу граду вечне љубави.

Грандиозни споменик војводи Пријезди гради Вајар Борис Стапарац из Кикинде, а мештани

Status
Stil

011/ 316 24 88 ;
06/ 676 88 01
E-mail: office@statusstil.com

СРПСКА ОФИЦИРСКА САБЉА М.1895/1995 И ПАРАДНИ БОДЕЖИ ВИДОВА ВОЈСКЕ

САБЉЕ : 25 месечних рата

стандартна.....месечна рата - 3.600 дин.
посребрена..... месечна рата - 3.840 дин.
позлаћена.....месечна рата - 4.200 дин.

БОДЕЖИ : 20 месечних рата

посребрен.....месечна рата - 2.940 дин.
позлаћен..... месечна рата - 3.360 дин.

Војни Ветеран

ГЛАСИЛО ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ • ГОДИНА XVII • број 180• ЈАНУАР 2019.

Војни ветерани сада и овде
ДРУГИ ЕШАЛОН

Великани светске науке:
Милутин Миланковић

**НЕУМОРНИ
ИСТРАЖИВАЧ
КЛИМАТСКИХ
ПРОМЕНА**

Свет у променама
**СРБИЈА ДОБИЈА
ЛЕТЕЋЕ
ТОПОВЊАЧЕ”**

